

DE OPGEWEKTE NIHILIST

Hoe het besef dat je leven geen
zin heeft je gelukkig kan maken

WENDY SYFRET

Inleiding

Aan het eind van de straat waar ik woon in Melbourne, in Australië, staat een sandwichbord bij een winkel waar zo te zien spullen worden verkocht waarmee je kaarsen kunt maken. Elke ochtend staat daar weer een nieuwe motiverende pseudowijsheid op: ‘Kijk niet tegen de berg op, maar beklim hem.’ Of: ‘Je hoeft niet de hele trap te zien, begin gewoon bij de eerste tree.’ En: ‘Wees de held van je eigen verhaal.’ Eén keer kregen voorbijgangers het advies: ‘Doe iets geweldigs!’ Een paar jaar geleden stonden er op dat sandwichbord nog kortingen, openingstijden en traditionelere berichten die met kaarsen te maken hadden. Maar op een gegeven moment heeft iemand besloten dat zulke saaie, praktische zaken een verspilling van die grandioze ruimte waren. Het bord moest een zinvoller doel dienen. Nu staat er regelmatig de vraag op of vandaag de dag is dat je je leven gaat veranderen. De verkoop van spullen om kaarsen mee te maken is secundair geworden. De zingeving zelf is nu het product.

Die winkel is niet de enige met zo’n perspectiefverschuiving. De laatste paar jaar is de zoektocht naar zingeving gepromoveerd van een privéstreven naar een commercieel interessante handeling. Tegenwoordig is de belofte van zingeving, en de zoektocht

daarnaar, verweven met vrijwel elk deel van ons leven. Producten, diensten of ervaringen worden niet meer gewoon beoordeeld op basis van ‘goed’ of ‘slecht’, maar ook op de mate waarin ze, op abstracte wijze, ‘zinnig’ zijn.

Misschien herken jij dat niet van een sandwichbord, maar van een podcastadvertentie. Zo een waarin twee minuten wordt gepraat over gemeenschapszin, herinneringen, nostalgie en waarden, voordat je erachter komt dat het eigenlijk over een hypotheekverstrekker gaat. Of een babyvoedingsmerk dat suggereert dat een voorverpakt, massaal verkocht groenteprutje kopen een zinderend statement over de klimaatcrisis is.

Toen de kaarsenwinkel begon te experimenteren met nieuwe advertentietechnieken, werkte ik in de wereld van de digitale media voor een bedrijf waar de torenhoge valuta van ‘zingeving’ al heel duidelijk begon door te dringen. Op een dag zat ik in vergadering met een paar uitgekookte tekstschrijvers te brainstormen over manieren om over te brengen dat een populair, overheerlijk en volkomen nietszeggend roomijsmerk iets betekende. De achterliggende gedachte was dat een consument die het gevoel had dat dit ijsje niet zomaar een ijsje was, maar gepaard ging met een sociale of culturele waarde die zijn leven zou veranderen, er zo zes dollar voor zou neertellen.

We speelden met een paar ideeën: misschien konden mensen iets vertellen over belangrijke persoonlijke momenten die toeval te maken hadden met deze heerlijke lekkernij. Of we konden aan influencers vragen om het ijsje te koppelen aan hun wellnessgewoonten. Na ruim een uur brainstormen over de meest verheven en vergezochte redenen om die opgeleukte magere melk op een stokje niet alleen te kopen, maar ook echt te ervaren, werd

een van mijn collega's het zat en riep: 'Het is gewoon een ijsje! Laat het gewoon een ijsje zijn! Maak toch niet overal een ding van!'

Er werd geen gehoor gegeven aan zijn suggestie. Het ijsje vervolgde, net als het sandwichbord, de zoektocht naar betekenis. Maar sindsdien vraag ik me telkens wanneer ik geconfronteerd word met zo'n overdreven staaltje marketing weer af: 'Waarom moet alles toch altijd zo'n ding worden? Waarom kan een ijsje niet gewoon een ijsje zijn?'

Die neiging om betekenis te zoeken achter elk onderdeel van het leven is geen volslagen nieuwe gewoonte. Als kind was ik me al bewust van het schijnbare belang om erachter te komen wat alles 'betekende'. Op zondagsschool werden Bijbelverhalen en het knutselen van crêpepapiercrucifixen al regelmatig onderbroken door ernstige volwassenen die zich vooroverbogen en vroegen: 'Wat denk jij dat Jezus' missie voor de mensheid is? Waarom zijn we hier op Aarde?' Met een wezenloze blik reageerde ik dan meestal met een afgezaagde opmerking als: 'Om aardig te zijn?'

Die obsessie met zingeving ging verder zodra ik thuiskwam. Op televisie kwam ik haar overal tegen: in de tv-serie *Arthur* werden er tussen de scheetgrappen en de geintjes tussen broers en zussen door vraagstukken over identiteit behandeld, in *Rocko's Modern Life* werd de banaliteit van het kapitalisme in de voorsteden bekritiseerd, in *Hey Arnold* kwam de invloed van familietrauma's aan bod en zelfs in *Ratjetoe (Rugrats)* – een serie over het uitbuiten van baby's – werd geworsteld met de eindeloze vlakte van de dood. Bij *The Simpsons* was de zin van het bestaan eigenlijk gewoon een subplot.

Of het nu uit de mond van een onbetaalde religieuze discipel kwam of in een geruststellende Nickelodeon-gloed baadde: de implicatie was duidelijk. Je kon alleen maar ten volle van het leven genieten en het doorgronden als je elk vrij moment besteedde aan het peinzen over de zin ervan.

Maar voor zover ik het begreep, was het al behoorlijk heftig dat ik überhaupt bestond. Het feit dat mijn ouders op een willekeurige dag in 1987 hadden besloten seks te hebben op het moment dat het zaadje en het eitje die mij maakten zich lekker energiek voelden, waardoor ik de loterij van de conceptie won, leek me al een belangrijk punt. En daarbij kwam nog het geluk dat ik de geboorte en zo'n beetje tien jaar daarna had overleefd. Ik wist niet waarom mensen dat allemaal nog ingewikkelder wilden maken; mijn aanwezigheid op zich leek me al ingewikkeld en wonderlijk genoeg.

Maar ondanks de indrukwekkende chaos om ons heen leken ouders, leraren en tv-baby's allemaal ontzettend bang te zijn dat ik ook maar één betekenisloos ogenblik zou meemaken. Ironisch genoeg vond ik de nutteloosheid van het leven nu juist de kern van de aantrekkingskracht ervan, al beweerden zij nog zo hard het tegendeel.

Als ik niet kon slapen, bang was of het me allemaal te veel werd, dacht ik aan alle punten in de geschiedenis van de mensheid die op elkaar afgestemd moesten zijn om iets te laten gebeuren. Ik stelde me een onbekende massa van hevige singulariteiten, kluwens van materie, energie, ruimte, zwaartekracht, quarks, protonen en neuronen voor, die in de pakweg afgelopen dertien miljard jaar tijdperken en ecosystemen hadden gevormd. En ik probeerde te bevatten hoe al die groter wordende hersenen, klei-

ner wordende tanden en steeds rechttere ruggengraten uiteindelijk een reeks gezichtloze voorouders vormden, vanaf het pleistoceen tot aan mij. Ik was een zenuwachtig kind dat op school vaak stil-tjes huilend op de toiletten verstopt zat, maar die wervelende chaos van nauwelijks begrepen wetenschap en geschiedenis werd een toevluchtsoord voor me. Daardoor kreeg ik het gevoel dat ik, met mijn problemen, heel klein was. Ik begreep dat niets van wat ik wel of niet deed er ooit echt toe zou doen te midden van de wirwar van die schitterende chaos. Zodra die context opnieuw bevestigd was, kwam ik met een lichter gevoel uit het wc-hokje, tevreden met het besef dat mijn leven waardeloos was, maar dat ik van geluk mocht spreken dat ik het had.

Nu moet ik toegeven dat de zoektocht naar betekenis, ondanks die rotsvaste tienerovertuigingen, natuurlijk niet per se iets slechts is. Onze zoektocht ernaar heeft de beschaving een duwtje in de rug gegeven. Geliefden vertellen elkaar trillend dat hun leven er vóór hun allesbeslissende ontmoeting gespeend van was. Vermoeide helden worden er in tijden van uitputtende crises door voortgestuwd. Gevallen schurken gaan ernaar op zoek en merken dat hun zwarte hart erdoor verlicht wordt. Fundamentele concepten van gemeenschapszin, ethiek, logica, zedenleer, bewustzijn en gelijkheid zijn ontstaan door het onderzoeken van betekenis. De drang om met zingeving te worstelen, is de inspiratiebron geweest van oneindig veel kunst, literatuur en films.

Zingeving biedt misschien wel vooral troost. In zijn boek *De zin van het bestaan*, dat in 1946 verscheen, beschrijft de Joodse psychiater en neuroloog Viktor Frankl misschien wel het ontroerendste geval van de waarde van zingeving dat er bestaat. Frankl, zijn eerste vrouw en zijn ouders werden in de Tweede Wereldoor-

log allemaal naar concentratiekampen van de nazi's gedeporteerd. In die tijd besloot hij dat een gevoel van betekenis en doel hem zou helpen zijn verstand niet te verliezen en te overleven. Frankl haalde vaak de woorden aan van de Duitse filosoof Friedrich Nietzsche (over wie later meer): 'Wie een *waarom* heeft om voor te leven, kan bijna elk *hoe* verdragen.'

Met die wetenschap zou ik willen opperen dat betekenis het waardevolst is als we haar beschouwen als een eindpunt: licht aan de horizon, dat ons begeleidt en helpt ons te oriënteren in tijden van crisis en twijfel. Zelfs als er dan geen uiteindelijke beloning, geen antwoord of geen transcendent nirwana volgt, is de voortdurende verkenning van wat we hier met zijn allen doen (en wat we elkaar aandoen) een respectabel streven. Er zijn maar weinig mensen die na afloop van een periode van diepe, eerlijke, persoonlijke overpeinzingen denken: *nou zeg, ik heb tien jaar van mijn leven verspild.*

De problemen ontstaan wanneer de beloften en verwachtingen die met zingeving gepaard gaan het concept zelf overschaduwden. En dat is volgens mij precies waar wij – en onze ijsjes – tegenwoordig staan. Ergens onderweg is die nobele, sterk persoonlijke, misschien levenslange zoektocht urgenter en meer gemeengoed geworden. Het streven naar zingeving veranderde van een geweldige reis in een vossenjacht. Het is niet meer genoeg om te proberen de zin te ontdekken van liefde, familie, werk of religie (maar pas op, daarbij liggen weer andere addertjes op de loer). Nu wordt ons gevraagd de zin te achterhalen in álles wat we doen. Van onze ochtendkoffie tot de wekelijkse was, elke gebeurtenis en elk klusje dient te worden geoptimaliseerd en verheven tot een helder statement over het bestaan.

We worden wakker met pushberichten van horoscoopapps die ons al een kosmisch verhaaltje toewijzen voordat we zelfs maar onze wekker hebben kunnen uitzetten. Dagelijks stroomt onze inbox over van de nieuwsbrieven met taken waar geen eind aan komt en doelen waar we over moeten mediteren en die we vervolgens moeten afvinken. Onder de douche luisteren we naar podcasts over de manier waarop we de dag zinvol kunnen besteden, waarna we ons afdrogen en een paar minuten mindful op een rijtje zetten wat we de dag ervoor zo zinvol hebben weten te bereiken. Als we sporten – wat vroeger een fijne, gedachteloze bezigheid was – zetten we playlists op gelikte apps die zo ontworpen zijn dat ze onze eenzaamheid doorbreken met een stem die ons vertelt wat deze uitdrijving van calorieën wérkelijk betekent. En dat we onszelf met elke stap hervinden en we op weg zijn naar een niet nader te noemen nieuw leven dat slechts tweeënhalve kilometer van ons verwijderd is.

Ik zou graag zeggen dat mijn filosofische inzichten – zo groot als Happy Meals – me daarvoor hebben behoed. Mijn toewijding aan zinloosheid hield een tijdje stand en verpestte heel wat zondagsschoollessen, filosofiezingen en gesprekken tijdens het bloemen. Altijd wanneer ik zwolg in zelfmedelijden of het even niet meer zag zitten, viel ik terug op die wervelende massa van willekeurige gebeurtenissen die tot mijn geboorte hadden geleid en dacht ik: *nou, dat is in elk geval gelukt*. Het feit dat ik zo klein was, in de wereld en in mijn eigen hoofd, gaf me een vreemd gevoel van rust. Maar, zo blijkt, zelfs een verstokte aanhanger van zinloosheid kan niet geheel ontkomen aan de dodelijke, decadente valkuil van zingeving.

Mijn betrokkenheid bij de opkomende commerciële waarde

van zingeving verschoof van verbijsterend naar verslavend toen ik rond 2010 bij dat digitale mediabedrijf werkte. Journalistiek is moeilijk en duur, en helaas wordt de best doordachte, goed onderzochte, echt zinnige inhoud vaak niet gelezen. Het is een pijnlijke constatering voor redacteurs en schrijvers die heen en weer worden geslingerd tussen het algemeen belang en de managers die boven hen staan en vragen of er die week nog iets ‘viraal gaat’. Maar de eerdergenoemde hunkering van ons brein naar verlichting en doelgerichtheid blijkt maar al te gemakkelijk omzeild te kunnen worden.

Het is heel menselijk om te willen begrijpen wat ‘dit’ allemaal eigenlijk betekent. Het is ook heel veel werk. In het verleden hebben schrijvers en filosofen hun leven gewijd aan het beantwoorden van de grote levensvragen. Henry David Thoreau heeft jaren grotendeels in zijn eentje in het bos geleefd tijdens het schrijven van *Walden*, zijn analyse over de westerse consumptiedrang en de verwoesting van de natuur. Epicurus richtte De Tuin op, een literaire microsamenleving waar zijn volgelingen samenleefden en streefden naar begrip en geluk. Redacteurs hebben daar geen tijd voor. Maar als je kunt uitvissen hoe je het waardevolle gevoel van introspectie en beloning kunt aanbieden in, pak ’m beet, een stukje met een leestijd van vier minuten en een goede Instagram-strategie, is dat veel gemakkelijker en economisch interessanter.

Dat is een van de redenen dat je de afgelopen tien jaar waarschijnlijk hebt gemerkt dat de grenzeloze digitale ruimte van internet wordt bevolkt door masturbatieverhaaltjes in de eerste persoon waarin blindelings een diepere betekenis wordt toegekend aan elk dier, stuk groente en mineraal dat zich binnen een straal van twintig meter van het bureau van de schrijver bevindt.

Onlangs deelde een vriend een artikel over wat ‘zitten’ werkelijk betekent. Ik wilde al geïrriteerd antwoorden, toen me te binnen schoot dat ik zelf slappe verhandelingen heb geschreven over verrijkende onderwerpen als uitroeptekens, de uitermate belangrijke consequenties van frisdrankkeuzes en wat het Instagram-account van Skeet Ulrich zegt over intergenerationeel internetgebruik.

Die flinterdunne onderzoekjes genereren clicks, meer publiek, advertentiesales en gedeelde berichten op social media. Op die manier hebben ze hun weg gevonden naar de intellectuele lopende band, en verkenningen van zingeving die vroeger jaren in beslag namen, werden vervangen door flitsende stukjes van achthonderd woorden die vóór de lunch moesten worden ingeleverd omdat de nieuwsbrief eruit moest.

Tot op de dag van vandaag kan ik naar een halfdode potplant kijken en een manier bedenken om aan te voeren dat het een statement over zedenleer in het post-internettijdperk is, of ons streven naar vrede in een stadse omgeving, of de angst om een gecultiveerde projectie van de puberteit achter ons te laten. Oké, het is geen vaardigheid die ontzettende voordelen biedt voor de mensheid, maar het is een overlevingsmechanisme in een systeem en een cultuur waar zingeving verwrongen is tot een vorm van valuta waar iedereen heel graag een graantje van wil meepikken.

Je kunt onze groeiende voorliefde voor deze snel absorberende verlichting heel gemakkelijk belachelijk maken. Maar het is ook een heel begrijpelijk fenomeen. Hoewel ik van nature sceptisch ben over mensen die alles veel te serieus nemen, lijdt het geen twijfel dat sommige dingen grondig moeten worden uitgezocht. Dat je keuze voor een luxe yoghurtijsje er niet toe doet, betekent niet dat dat voor alles geldt. Zoals Frankl al aantoonde, kunnen

de pijn en de verwarring van het leven ietsje beter te verdragen zijn door er betekenis aan te geven.

***

Ik schreef dit boek in 2020, toen de Black Lives Matter-protesten over de hele wereld uitbarstten en de problematiek van ras, geweld en macht zich ontvouwde en werd verspreid op een schaal die de meeste mensen nog nooit van hun leven hadden meegeemaakt. Iedereen, elk platform, elk bedrijf (sommige beter dan andere) was geobsedeerd bezig met niet alleen het nieuws begrijpen, maar ook te kijken hoe die gebeurtenissen alle aspecten van het openbare en het privéleven aanspraken en beïnvloedden. Het was een periode waarin er grote waarde werd toegekend aan het nadenken over de betekenis die overal achter schuilging: welke systemen dragen bij tot het leven dat ik leid? Op welke manier ben ik geholpen, terwijl anderen werden tegengewerkt? Op welke manier dragen mijn dagelijkse keuzes, groot en klein, bij aan de gezondheid en de veiligheid van mensen die ik misschien wel nooit zal ontmoeten?

Zulke vragen zijn de moeite waard, kunnen leiden tot transformatie en kunnen enorm veel goeds teweegbrengen. Ze zijn ook intens stressvol en vaak pijnlijk. Ze herschrijven de geschiedenis en trekken ons eigen begrip van zedenleer, rechtvaardigheid en waarden in twijfel. Dat is de reden waarom de meeste mensen ze maar het liefst uit de weg gaan, afgezien van de nieuwsmomenten die de wereld op zijn kop zetten en die onze aandacht vragen zolang ze de boventoon voeren op traditionele en social media. We kiezen liever voor een eenvoudigere vorm van evalu-

atie, een die wordt gevormd door dat wat ons het meest vertrouwd is: onszelf.

Als we proberen extreme waarde toe te kennen aan de meest betekenisloze delen van ons leven, voelt dat aanvankelijk geweldig. Dat tweede koekje dat je eet, is een persoonlijk standpunt naar de schoonheidsidealen van vrouwenhaters. Een flatteuze foto van jezelf op Instagram posten is een daad van empowerment. Een sleep-in is een vuist tegen de kapitalistische cultuur. Je zesde glas wijn en de bijbehorende kater zijn een middelvinger tegen de productiviteitscultus. Helemaal niets doen kan heel belangrijk gaan voelen. Maar als je te veel tijd doorbrengt in die leegte, begint de boel te vervormen: onbeduidende ergernissen worden gebeurtenissen waar ons leven van afhangt, in gedachten blazen we onszelf op tot proporties die we waarschijnlijk niet verdienen.

Mettertijd worden onschuldige concepten als zingeving en bedoeling slopend, omdat al die obsessieve gedachten, fixaties en onderzoeken naar ons eigen leven en onze eigen geest geen enkele opluchting of helderheid verschaffen. Sterker nog, vaak voelen we ons er alleen maar slechter door.

Ikzelf begon dat door te krijgen toen ik mijn meditatieve jeugdovertuiging van zinloosheid losliet en ging deelnemen aan de hedonistische aanbidding van zingeving, waarna ik in een neerwaartse spiraal terechtkwam. Met meditatieapps die me verzekerden dat vandaag dé dag was, podcastpresentatoren die me verzekerden dat ik dé beste was, en dat vervloekte sandwichbord dat me wijsmaakte dat dit hét moment was, begon ik mijn wereld vanuit een nieuw, verwrongen perspectief te bekijken.

Toen zingeving langzaamaan de standaard begon te worden,

probeerde ik die op verschillende gebieden van mijn leven toe te passen waar ik een paar jaar geleden nauwelijks aandacht voor had gehad. Alles waar ik niet onmiddellijk betekenis aan kon toekennen, werd afgedaan als verspilling van tijd en energie. Ik probeerde obsessief een reden te bedenken voor alles wat ik deed; ik maakte me zorgen om hoe ik mijn tijd besteedde en voelde me schuldig als ik niet voortdurend bezig was met ‘zinnvolle’ zaken.

Mijn leven liep in die tijd in veel opzichten prima. Ik had een ‘coole baan’ waar ik op feestjes graag over vertelde, een leuke partner, een gezellige flat en genoeg geld om een voorkeur te ontwikkelen voor een troebele wijn die naar zand smaakte. Maar in plaats van adem te halen, om me heen te kijken en te beseffen hoe fijn dat allemaal was, werd ik opgeslokt door wat de ‘zin’ ervan was.

Zingeving is eigenlijk het waardevolst als er maar weinig van voorhanden is, bij voorkeur in een zee van zinloosheid. Misschien hoopte je vroeger op een paar zinnvolle dingen in je leven: een partner, een hobby, een sociaal doel of een baan. Die vergden veel tijd, maar ze werden afgewisseld met andere, niet-zinnvolle (en daarom minder inspannende) dingen. Als je de zinloosheid weghaalt, neemt de druk toe. Je vraagt je voortdurend af: wat is het nut, de zin, het voordeel, het einddoel van dit alles? Wat voegt het toe aan mijn leven, mijn wezen, mijn identiteit? Als die vragen niet beantwoord kunnen worden, kan elke handeling (hoe leuk ook) voelen als suffe tijdverspilling.

Die ervaring kwam niet geheel van binnenuit. Op mijn werk merkte ik dat mijn prestaties niet langer werden beoordeeld aan de hand van de uitvoering en de kwaliteit van mijn taken, maar werden gezien in het licht van een existentieel raamwerk van de

‘betekenis’ die erachter schuilging. Meestal maakte het niemand iets uit of het werk nu waardevol was of dat de wereld er beter van werd, nee, het ging erom dat het in het willekeurige verhaaltje van zingeving paste waar we allemaal in liepen te slaapwandelen.

De taal van instantbetekenis en -zingeving is verdacht flexibel: hij kan geleverd worden via een ijsjesreclame, een sandwichbord of een baas. Iedereen voelt zich aangesproken alsof het over hemzelf gaat, want het gaat over niemand en niets. Het slokt enorm veel tijd en aandacht op, maar heeft niets meer te bieden dan een vluchtig gevoel dat we iets doen wat de moeite waard is. Het probleem is: als je er eenmaal in gelooft, kun je er moeilijk mee stoppen.

Er welde een onstuimige benauwdheid op in mijn binnenste en ik begon weer stilletjes te huilen op de wc. Toen ik als kind in zo’n hokje zat, troostte ik mezelf met de gedachte dat mijn problemen (en ikzelf) er niet echt toe deden. De confrontatie met mijn eigen kleinheid was een geruststelling. Nu werd ik overrompeld door het schijnbare – zij het totaal niet verklaarde – belang van elke handeling die ik verrichtte. Soms staarde ik wezenloos in de spiegel en mompelde steeds weer: ‘Dit is niet de hele wereld, dit is niet de hele wereld,’ alsof het een toverspreuk was die ervoor zorgde dat het dak niet instortte. Zingeving had mijn geest niet verruimd, ze was uitgemond in een zelfgeobsedeerdheid die zo groot was dat ik mezelf moest inprenten dat het universum écht niet om mij draaide.

Ik probeerde met anderen te praten over deze omgekeerde existentiële angst. En hoewel we het niet altijd konden uitleggen, hadden velen van ons te kampen met diezelfde worsteling van zingeving, pijn, stress en instantvoldoening. Die verlamde ons

lichaam en leidde tot een sluipende malaise van ontevredenheid, teleurstelling en verdringing. Maar als we dat groeiende gevoel onderzochten door erover te praten en te lezen, kwamen we steeds weer terug bij dat eeuwige advies: om ons weer volledig te voelen, moesten we blijven zoeken naar dat ongrijpbare punt van ons leven. Als we dat eenmaal zouden vinden – door een combinatie van therapie, diep ademhalen, goede verlichting, motiveerende podcasts, geïmporteerd voedsel en stretchen in vochtige ruimten – zouden we verlost zijn. Dan zou ons leven het keurmerk ‘zinnig’ krijgen.

Natuurlijk werd dat punt nooit bereikt. Het enige wat ik ontdekte, was dat je barstjes in je tanden krijgt als je je kaken hard genoeg op elkaar klemt. Alle druk, verwarring, angst en uitputting kwamen er eindelijk uit toen ik op een avond laat naar huis liep vanuit mijn werk. Een paar straten van mijn huis werd ik licht in mijn hoofd. De toenemende spanning in mijn lijf leek me eindelijk de adem te benemen. Ik sloeg dubbel, hapte moeizaam naar lucht, mijn hart ging tekeer en alles voelde als zo’n ‘ding’. Er was geen enkel kalm, zinloos deel van mijn leven waar ik op kon terugvallen om op adem te komen.

Toen drong het tot me door. Het besef kwam zo luid en duidelijk dat een ander zich misschien had afgevraagd of het goddelijke inmenging was. ‘Wat maakt het uit, op een dag ga ik dood en dan is er toch niemand die me zich herinnert.’

De opluchting kwam onmiddellijk. Ik rechte mijn rug, keek naar de lucht en dacht: *ik ben maar een homp vlees die op een stuk steen door de ruimte vliegt. Onbeduidend en betekenisloos.* Mijn borstkas ontspande, mijn longen liepen leeg, voor het eerst in jaren klaarde de mist op. Ik dacht aan alles wat ik belangrijk

vond, waar ik gestrest over was, waar ik 's nachts over lag te piekeren, en ik zag wat het echt was: volslagen zinloos. Over honderd jaar zou het mensen geen reet meer kunnen schelen wat voor werk ik deed. Het zou niemand meer een reet kunnen schelen wie ik was.

Ik werd onmiddellijk teruggeworpen op mijn acht jaar oude ik, mijn hoofd was helder en mijn lijf was ontspannen. Ik dacht aan de massa van de materie, de miljarden jaren, de onbekende lichamen die me naar deze ruimte hadden gevoerd, en aan hoe ik zou wegspoelen in de voortdurende, razende golf van tijd en herinnering. Ik bedacht dat er misschien maar een paar mensen per generatie worden herinnerd om iets wat ze gedaan hebben. En zelfs dan nog maar een paar honderd jaar, als ze geluk hebben. Uiteindelijk raken de grootste verdiensten, de slimste geesten en de meest betekenisvolle momenten toch in de vergetelheid. En zelfs als ik op de een of andere manier iets noemenswaardigs zou presteren en een generatie of twee in het collectief bewustzijn zou belanden, dan zou ik er niet meer zijn om ervan te kunnen genieten. 'Op een dag ben ik dood,' herhaalde ik met een lach, alsof ik dat concept persoonlijk had verzonnen.

Toen ik die avond thuiskwam, begroette de hond me zoals altijd. Ik pakte hem op, keek naar zijn koppie en voelde zijn magere lijfje tussen mijn handen spartelen. 'Stevie, in het licht van de geschiedenis van de mensheid zijn we waarschijnlijk allebei even belangrijk voor deze planeet.' Gezien in de loop van een miljard jaar was zijn dagelijkse schema van het zoeken naar slaapplekjes van uiteenlopende temperaturen niet beter, of minder goed, dan alles wat ik ooit zou doen. Op een dag zouden we

allebei doodgaan, begraven of gecremeerd worden en terugkeren naar een onherkenbare minerale toestand.

Alles was onbeduidend. Niets betekende iets of deed ertoe. En hup, ik had mijn leven weer terug. Of liever gezegd: het leven dat ik had gehad toen ik acht was. Het was het troostrijkste besef van mijn leven. Ik ontdekte het nihilisme. Of eigenlijk, zoals ik het ging zien: het opgewekte nihilisme.